De geldschaarschte na den oorlog en het Giro-systeem

Het geldt geldt over-al, het geldt is wonderkruydt. Cats.

Vooropgesteld zij: ik ben geen financieele speculateur! Dit aan hen, die mij wellicht mochten verdenken, met mijn schrijven een aanslag op de ministerieele portefeuille van financiën te beoogen.

Hoewel ik gewoonlijk de meest mogelijke bewondering koester voor alle litteraire producten, die via mijn vulpen aan mijn vruchtbaren geest ontvloeien, heb ik toch niet zooveel fiducie in dit artikel, dat ik dergelijke hooge aspiraties zou durven koesteren. Dit wil nochtans niet zeggen, dat ik bij de geboorte van dit financieele epistel van alle zelfzuchtige financieele overwegingen gespeend was. Integendeel, er is wel degelijk eigenbelang in het spel, doch dat is maar zeer-matig en bepaalt zich tot het empocheeren van eenig honorarium.

Doch genoeg over mijzelven en over de drijfveeren, die aan dit belangwekkend artikel het aanzijn schonken.

* * *

„Geld is de ziel van de negotie", zegt het spreekwoord wel wat euphonisch van iets dat niet alleen ziel-, maar zelfs levenloos is; doch bovendien niet bijzonder juist, want nu komt onwillekeurig de vraag bij mij op: toen er nog geen geld was, had toen de negotie geen ziel of was er ook geen negotie? Hierover behoeven we echter niet in twijfel te verkeeren, immers lezen we reeds in het Boek der Boeken, hoe aartsvader Jacob bij de verkrijging zijner huwelijksgift een zuivere negotieziel vertoonde, die hem een waardig stamvader deed zijn van het negotievolk bij uitnemendheid, en toch beschikte hij bij zijn transacties over geen rooien duit, nog veel minder over een gouden, neen, hij deed zijn zaakjes eenvoudig af met behulp van zijn schapen. Geld is dus niet noodig als ruilmiddel en dat is mij een geruststelling.

Je moet weten, een dezer dagen zat mijn vriend Van Strijen, een zwaarwichtige politieke tinnegieter, tegen mij te boomen over de gevolgen van den oorlog.

„Kerel," zei-t-ie, „je zult zien we krijgen na den oorlog geldgebrek!"

„Krijgen we geldgebrek?" herhaalde ik gemelijk „Ik niet!"

„Jij niet?"

„Nee," zei ik, „want ik heb 't al! Ik heb 't al jaren! 't Is bij mij een chronische ziekte geworden, die vooral den laatsten tijd de meest angstwekkende symptomen te zien geeft."

„Stop even en verbeeld je nou niet, dat ik met mijn opmerking jouw precairen financieelen staat op het oog had. Nee, ik bedoelde den algemeenen toestand van de geldmarkt. Als 't waar is wat ze mij wel eens vertelden, dan stond voor den oorlog het geld, „hard cash", tegenover het papier als 1 tot 100. Er is de laatste twee jaren weinig goud maar heel wat papier bij gekomen..."

„Precies als bij mij: de onbetaalde rekeningen vinden bij mij een zeer vruchtbaren voedingsbodem, zoowel in aantal als in omvang gedijen ze bij mij zeer voorspoedig."

„Er zal dus," ging mijn vriend voort, zonder op mijn uitval acht te slaan, „ter versterking van de specie naar een ander ruilmiddel moeten worden omgezien."

„Blij dat ik het weet!" riep ik uit. „Ik ga mijn knoopen tellen!"

„Wat hebben jouw knoopen daar nou mee te maken?"

„Meer dan je denkt misschien," hernam ik. „Zijn knoopen soms niets waard? In dezen tijd, nu de geheele wereld op haar kop staat is alles geld waard. Alles wat vroeger niet aangekeken werd, heeft tegenwoordig waarde. Waarom zou nu een mooie perlemoeren knoop niet evenveel waarde kunnen krijgen, als een klein rond schijfje zilver, dat ze heel leugenachtig „gulden", dat is gouden munt noemen? In Soedan en Abessinië gebruiken ze plakken steenzout als betaalmiddel en op sommige eilanden van de Stille Zuidzee en Indischen Oceaan zelfs mosselschalen. Mijn opmerking is dus nog zoo heel dwaas niet!"

„Integendeel voor een aspirant-Zuidzee eilander zelfs heel verstandig!" meesmuilde mijn vriend. „Overigens kun je je waardevolle knoopen wel in je onbetaalde rekeningen wikkelen, want voorloopig zul je ze wel niet noodig hebben. Je moet weten, dat in Duitschland waar het gebrek aan specie minstens even acuut is als bij jou, ze hiervoor een „Ersatz" gevonden hebben in een op grooter schaal toepassen van het Giro systeem. Misschien niet om dezelfde reden, maar dan toch zeker om het nut, gemak en voordeel, dat het afwerpt. heeft ook onze Staat besloten binnenkort een Postcheque- en Girodienst in te stellen".

„Houd me ten goede," viel ik in, „ik weet wel wat Giro-wijn is, mij een beetje te mierzoet, maar Girodienst .... nooit van gehoord."

„Jij doet mij denken aan den student, die wel het huisnummer van zijn bodega wist, maar niet dat van zijn meisje. De postcheque- en girodienst bestaat reeds in verscheidene landen, o.a. in Frankrijk, Duitschland, Zwitserland, Oostenrijk-Hongarije, België, Luxemburg en Japan, terwijl het Giroverkeer tusschen bankiers reeds eenige eeuwen oud is. Maar laat ik je eens duidelijk maken, hoe de Giro eigenlijk werkt.

Stel voor: je hebt honderd gulden op de Postspaarbank...."

„Schei uit, kerel! Dat gaat boven mijn voorstellingsvermogen!"

„...en je ontvangt een rekening van je huisheer of kleermaker, of een aanslagbiljet in de belasting!"

„Oef! Nou komen we weer op bekender terrein."

„Nu moet je om je rekening te kunnen betalen naar de Postspaarbank om geld te halen. Je betaalt hiermee je huisheer en deze brengt dat geld dan vaak weer naar de spaarbank terug. Resultaat: moeite en tijdverlies. Dit wordt voorkomen door den Giro, welk woord „kring, omloop" beteekent en waarmee bedoeld wordt het schriftelijk overdragen van geldsommen. Bij het in werking treden van den Giro-dienst behoeft men slechts een der door de Post verkrijgbaar gestelde biljetten van overschrijving met het bedrag van je rekening en den naam van je leverancier in te vullen en denzelfden dag wordt het bedrag van je eigen tegoed af- en op het zijne overgeschreven."

„Heel aardig! Maar als mijn leverancier nu bij de Post niet is ingeschreven, wat dan?"

„Dan kun je gebruik maken van een post-cheque, die je invult en welke je leverancier aan het Postkantoor verzilveren kan."

„Dus hij moet dan toch naar de Post loopen."

„Ja, maar vergeet niet dat de post-cheque, hoewel ze nooit geheel gemist zal kunnen worden, toch voorloopig als een overgangsmaatregel zal worden gebezigd. Het Giro-systeem werkt alleen dan volmaakt als, evenals bij de telefoon, iedereen is aangesloten. Dat zal natuurlijk eerst gaandeweg gebeuren en daarom dient de post-cheque als betaalmiddel aan de niet-aangeslotenen!"

„Hm! Maar op deze manier krijgt men geen kwitantie. Welk bewijs heeft men dan dat men betaald heeft?"

„De overschrijving op het Postkantoor is bewijs genoeg. Is je dat niet voldoende, dan kun je ten allen tijde van je leverancier kwitantie vragen. Denk bovendien eens wat een gemak dit systeem geeft bij het betalen van belastingen, of het innen van salarissen of pensioenen?

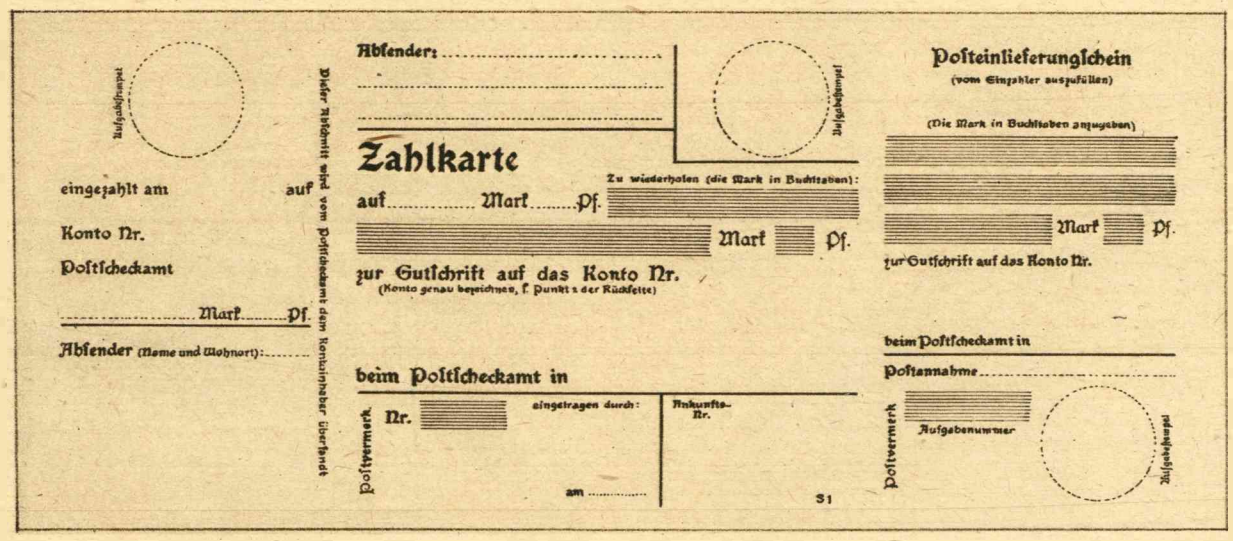
Nu staat men op het belastingkantoor soms uren lang in de rij zich te verbijten van woede over den tijd dien men kwijtraakt om zijn geld kwijt te raken. Bij den Giro-dienst is dit uitgeschakeld!"

„Dit is een voordeel, dat inslaat! Maar overigens....!"

„Overigens? Er zijn nog heel wat meer voordeelen aan verbonden. Wil men thans een bedrag aan geld naar een andere plaats zenden, dan doet men dit, hetzij per aangeteekenden brief of per postwissel. Het eerste is duur, en het tweede is... nog duurder en bovendien niet zonder risico. Daarentegen worden brieven met overschrijvingsbiljetten, gericht aan den directeur van het betreffende postkantoor portvrij verzonden en alleen voor overschrijving 5 cts. per f 200.— (Een postwissel van hetzelfde bedrag kost 50 cts.) of gedeelte hiervan betaald. Het gevaar van verlies of fraude is hierbij uitgesloten, terwijl men bovendien van de soesa van het zegelen bevrijd is."

„Ik vrees evenwel, dat die papieren betaalmiddelen tot tal van vervalschingen zullen leiden. Die postcheques zullen natuurlijk gemakkelijk zijn na te maken."

„Dat zijn onze papieren guldens en rijksdaalders eveneens. En heb jij al eens iets omtrent vervalschingen van zilverbons gehoord? Trouwens, in andere landen, waar het Giro-systeem reeds met succes werkt, heeft men omtrent vervalschingen van cheques tot heden nog niets vernomen. Mocht dit nochtans onverhoopt hier te lande gebeuren, dan zou men herhaling kunnen voorkomen door het crossed-cheque systeem, [1]) zooals dat in Engeland en Duitschland in zwang is en hieruit bestaat, dat op de cheque aangegeven

DUITSCHE POSTCHEQUE.

Aangezien aan ons verzoek om 'n blanco Nederlandsche postcheque ter illustratie door de Directie van den Postcheque- en Girodienst nog niet kon worden voldaan, geven we hier de afbeelding van 'n Duitsche postcheque. We weten natuurlijk niet in hoeverre de Nederlandsche hierop gelijken zal.

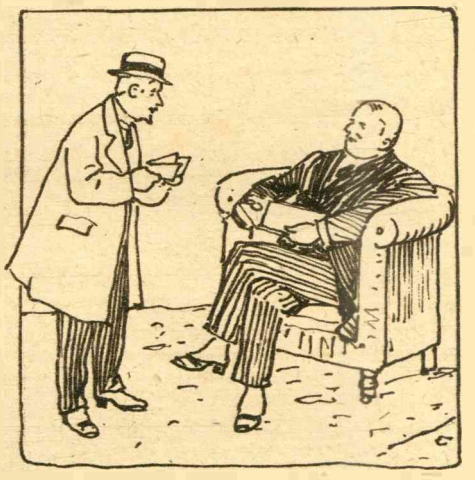
Als mijn huurkwartaal om is, verlaat ik mijn huis en....

ga naar de Bank om daar het benoodigde geld te halen.

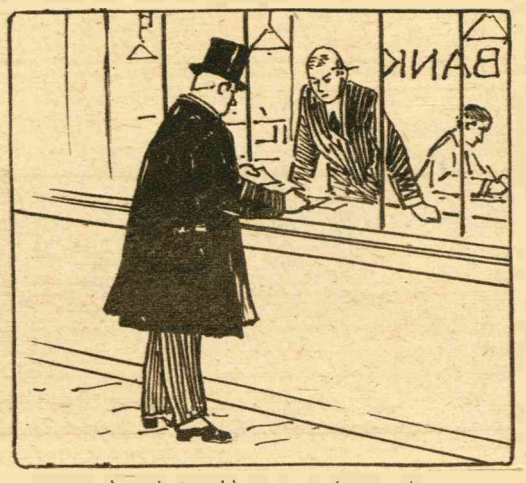
Vervolgens begeef ik mij naar de woning van mijn huisheer

en overhandig hem het bedrag, dat ik van de Bank gehaald heb.

Mijn huisheer gaat dan naar de Bank en...

stort daar het geld weer wat even te voren aan mij is uitbetaald.

[1]) Aangezien de in te voeren postcheques „aan toonder" luiden en niet „op naam" of „aan order", zooals in Amerika, zou het ten zeerste aanbeveling verdienen ook hier het „kruisen" toe te passen. Deze voorzorgsmaatregel wordt aldus genoemd, omdat in Engeland op de voorzijde van de cheque twee evenwijdige lijnen worden aangebracht. In Duitschland bereikt men hetzelfde resultaat door de woorden „Nur zur Verrechnung" dwars door de cheque te schrijven. Het schijnt evenwel niet in het voornemen van het Postbestuur te liggen, gekruiste cheques verkrijgbaar te stellen wat te bejammeren is, omdat het kruisen het gevaar voor onrechtmatige inning tot een minimum beperkt.